51 ЙОНІЗАЦІЙНА ДІЯ РАДІОАКТИВНОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ. ПРИРОДНИЙ РАДІОАКТИВНИЙ ФОН. ДОЗИМЕТРИ. БІОЛОГІЧНА ДІЯ РАДІОАКТИВНОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ

Дата

ПРИГАДАЙТЕ!

- ***Йонізуюча дія радіоактивного випромінювання***
  При взаємодії радіоактивного випромінювання з атомами і молекулами речовини відбувається їх йонізація. α-, β-, γ-випромінювання мають різну йонізуючу здатність.
- ***Поглинута доза випромінювання D*** *— це енергія, яку поглинає 1 кг речовини:* $D = \frac{W}{m}$. *Одиницею вимірювання поглинутої дозив СІ є грей:* $1\ Гр = 1\ \frac{Дж}{кг}$.
  Позасистемною одиницею поглинутої дози є рад: 1 рад = 0,01 Гр.
- ***Еквівалентна доза випромінювання*** $D_{екв}$ *характеризує біологічний вплив поглинутої дози даного виду випромінювання і обчислюється за формулою* $D_{екв} = K \cdot D$, *де K — коефіцієнт якості певного виду йонізуючого випромінювання (див. таблицю в додатках). Одиницею вимірювання еквівалентної дози є 1 зіверт (Зв), позасистемною одиницею є 1 бер = 0,01 Зв.*

  Безпечним вважають радіаційний фон 0,3 $\frac{мкЗв}{год}$.

ПОМІРКУЙТЕ!

553. Які особливості впливу радіації на живі організми?

554. У чому відмінність між зовнішнім і внутрішнім радіоактивним опроміненням?

555. Назвіть джерела зовнішнього радіоактивного опромінення.

556. Назвіть джерела внутрішнього радіоактивного опромінення.

557. Назвіть приклади природних і техногенних джерел радіаційного фону Землі.

558. Запропонуйте способи захисту від радіоактивного випромінювання.

РОЗВ'ЯЖІТЬ!

559. Енергія випромінювання, яку поглинуло тіло, маса якого 500 г, дорівнює 200 мДж. Визначте поглинуту дозу випромінювання.

560. Природний фон радіоактивного випромінювання дорівнює 0,002 Гр за 1 рік. Яку енергію випромінювання поглинає упродовж року людина, маса якої 60 кг?

561. Еквівалентна доза α-випромінювання дорівнює 40 бер. Визначте поглинуту дозу випромінювання.

562*. Лікар-рентгенолог упродовж години роботи з рентгенівською установкою отримує дозу випромінювання 7 мкГр. Робочий день лікаря становить 6 год. Яку дозу випромінювання отримує лікар упродовж 25 робочих днів?

563*. Пасажирський літак, що летить зі швидкістю 800 км/год здійснює переліт на відстань 16000 км. За годину польоту людина отримує поглинуту дозу 2 мкГр. Яку поглинуту дозу отримає: **а)** пасажир літака за час рейсу; **б)** пілот, який упродовж місяця здійснив 5 рейсів по вказаному маршруту?

ДОСЛІДІТЬ!

564.** Скориставшись дозиметром, виміряйте радіаційний фон у підвальному приміщені будинку, на різних поверхах будівлі. Поясніть результати експерименту.